

REVIEW
by International scientific advisor,
Professor, MD Shigeo Kono

**for the thesis of Akmaral Aidarkulovna Tanirbergenova
«Forecasting of medical, social, economic consequences of diabetes
in the conditions of a big city»**

**submitted for the degree of philosophy (PhD)
in the specialty 6D110200 - «Public Health»**

The problem of diabetes is a worldwide medical and social problem. Diabetes mellitus has been defined by the World Health Organization as an epidemic of a noninfectious disease that is rapidly spreading throughout the world. The urgency of the problem of diabetes mellitus is determined both by the prevalence of the disease, and by the high mortality and early disability of patients. Despite all the efforts of medical science and practice of international organizations, countries, and governments, it has not been possible to stop the growth of this disease yet. In this regard, it was decided to investigate the consequences of diabetes in Kazakhstan.

In 2019, doctoral student A.A. Tanirbergenova completed a scientific internship at the National Nagasaki Medical Center, Omura, Japan.

At large, the activities of doctoral student A.A. Tanirbergenova in doctoral studies led to the publication of the results of the study in the international information resources Web of Science (Clarivate Analytics) and Scopus (Elsevier) in the international journal: "Analysis of Disability due to Diabetes Mellitus in a Big City" Electronic Journal of General Medicine (England), 2021, Vol. 18, Iss. 1. Article number em271, <https://doi.org/10.29333/ejgm/xxxx> (78 percentile).

PhD student A.A. Tanirbergenova independently performed all the work of conducting the study, as well as collecting most of the data. Doctoral student A.A. Tanirbergenova successfully solved the research tasks assigned to her.

The dissertation research was successfully completed, doctoral student A.A. Tanirbergenova analyzed and generalized the data obtained, also showed a high professional level in conducting scientific research and deserves to be awarded the degree of Doctor of Philosophy (PhD).

The review was prepared for the dissertation council of the Asfendiyarov Kazakh National Medical University (Almaty, Kazakhstan) majoring in 6D110200 - «Public Health»

Sincerely

Shigeo Kono

International Scientific Advisor, Professor, MD, Director of the WHO-collaborating Centre for Diabetes, National Hospital Organization, Japan

РЕЦЕНЗИЯ

**международного научного руководителя,
профессора, доктора медицинских наук Шигео Коно**

**на диссертацию Танирбергеновой Акмарал Айдаркуловны
«Прогнозирование медицинских, социальных, экономических последствий
сахарного диабета в условиях большого города»
представлено на соискание ученой степени кандидата философских наук по
специальности 6D110200 - «Общественное здравоохранение».**

Проблема диабета является общемировой медицинской и социальной проблемой. Всемирная организация здравоохранения определила сахарный диабет как эпидемию неинфекционного заболевания, которое быстро распространяется по всему миру. Важность проблемы сахарного диабета определяется как распространенностю заболевания, так и высокой смертностью и ранней инвалидизацией пациентов. Несмотря на все усилия медицинской науки и практики международных организаций, стран и правительств, остановить рост этого заболевания пока не удалось. В связи с этим было принято решение исследовать последствия диабета в Казахстане.

В 2019 году Докторант Танирбергенова А.А. прошла научную стажировку в Национальном медицинском центре Нагасаки, Омур, Япония.

В целом, деятельность Докторанта Танирбергеновой А.А. в Докторантуре привела к публикации результатов исследования в международных информационных ресурсах Web of Science (Clarivate Analytics) и Scopus (Elsevier) в международном журнале: "Анализ инвалидности вследствие сахарного диабета в большом городе" Электронный Журнал общей медицины (Англия), 2021, Том 18, выпуск 1. Номер статьи em271, <https://doi.org/10.29333/ejgm/xxxx> (78 процентиль).

Докторант Танирбергенова А.А. самостоятельно выполнила всю работу по проведению исследования, а также по сбору большей части данных. Докторант Танирбергенова А.А. успешно решила поставленные перед ней исследовательские задачи.

Диссертационное исследование успешно завершено, Докторант Танирбергенова А.А. проанализировала и обобщила полученные данные, также продемонстрировала высокий профессиональный уровень в проведении научных исследований и заслуживает присвоения ученой степени доктора философии (PhD).

Рецензия была подготовлена для диссертационного совета Казахского Национального Медицинского университета им. Асфендиярова (Алматы, Казахстан) по специальности 6D110200 - «Общественное здравоохранение»

С уважением,

Шигео Коно

/подпись/
/печать/

Международный Научный Консультант, Профессор, Доктор Медицинских Наук, Директор центра сотрудничающего с ВОЗ по диабету, Национальная Больничная Организация, Япония

**6D110200 – «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша
философия ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған
Тәнірбергенова Ақмарал Айдарқұлованың
«Улкен қала жағдайларында қант диабетінің медициналық, әлеуметтік,
экономикалық салдарын болжау»
диссертациясына**

**Халықаралық ғылыми жетекші,
профессор, медицина ғылымдарының докторы Шигео Кононнан
РЕЦЕНЗИЯ**

Диабет мәселесі жалпы халықаралық медициналық және әлеуметтік мәселе болып табылады. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы қант диабетін, бүкіл әлемде тез таралатын жүқпалы емес аурудың індегі деп анықтады. Қант диабеті мәселесінің маңыздылығы аурудың таралуымен де, науқастардың жоғары өлім-жітімі және ерте мүгедектікпен де анықталады. Медицина ғылымдарының барлық құш салулары және халықаралық ұйымдар, мемлекеттер және үкіметтердің тәжірибелеріне қарамастан, бұл аурудың өсуін токтату мүмкін болмай отыр. Осыған байланысты Қазақстандағы қант диабетінің салдарын зерттеу туралы шешім қабылданды.

2019 жылы докторант А.А.Тәнірбергенова, Жапония мемлекеті Нагасаки Омурда Ұлттық медициналық орталығында ғылыми тағылымдамадан өтті.

Жалпы, докторант А.А.Тәнірбергенованаң Докторантурадағы қызметі Web of Science (Clarivate Analytics) халықаралық ақпараттық ресурстарында және Scopus (Elsevier) халықаралық ақпараттық журналында, «Улкен қаладағы қант диабетіне байланысты мүгедектікті талдау» зерттеу нәтижелерін жариялануына әкелді: Жалпы медицинаның Электрондық Журналы (Англия), 2021, 18-том, Бас. 1. Мақаланың нөмірі em271, <https://doi.org/10.29333/ejgm/xxxx> (78-процентиль).

Докторант А.А.Тәнірбергенова зерттеуді жүргізу бойынша, сонымен қатар деректерді көп жинау бөлігі бойынша барлық жұмыстарды өз бетінше орындағы, Докторант А.А. Тәнірбергенова өзіне жүктелген зерттеу тапсырмаларын сәтті орындағы.

Диссертациялық зерттеу сәтті аяқталды, докторант А.А. Тәнірбергенова алғынған мәліметтерді талдап, қорытындылады, сонымен қатар ғылыми зерттеулер жүргізуде жоғары кәсіби деңгейін көрсетті және философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық.

Рецензия, 6D110200 – «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша, Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университетінің диссертациялық кеңесіне дайындалды (Алматы, Қазақстан).

Күрметпен,

Шигео Коно

/қолы/
/мөр/

Халықаралық ғылыми кеңесші, Профессор, Медицина ғылымдарының докторы, қант диабеті бойынша ДДҰ-мен ынтымақтастықтағы орталық директоры, Ұлттық госпиталь ұйымы, Жапония

Город Алматы, двадцать шестое мая две тысячи двадцать третьего года.

Перевод документа с английского языка на русский и казахский языки выполнен переводчиком Сеферовой Кристиной Нажмутдиновной, ИИН 900512400038, в городе Алматы, Республика Казахстан.

Подпись:

КС Сеферова Кристина Нажмутдиновна

Двадцать шестое мая две тысячи двадцать третьего года.

Я, Тастемирова Молдир Омаровна, нотариус города Алматы, действующий на основании государственной лицензии № 22002583, выданной Министерством юстиции Республики Казахстан 10.02.2022 года, свидетельствую подлинность подписи переводчика Сеферовой Кристины Нажмутдиновны. Личность, переводчика установлена, дееспособность и полномочия проверены.

Зарегистрировано в реестре за №2211

Взыскано: 104 тенге гос. пошлина +1725 тенге за услуги правового и

технического характера

Нотариус

ES6607125230526155707B53349B

Нотариаттық іс-әрекеттің бірегей нөмірі / Уникальный номер нотариального действия

Нотарий